סודי ביותר

המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

<u>ל נ מ ע ן ב ל ב ד</u>

כו' בכסלו תשל"ח
6 בדצמבר 1977
לרם/911

הנדון : דו"ח נציגנו מפגישת חסן-תוהמי-דיין
<u>מ-3-2 דנא</u>

(הדברים המובאים להלן אינם דווח מילולי אלא רק נקודות עיקריות שהועלו ע"י המשתתפים בדיון, המובאות כפי שנאמרו ע"י המשתתפים, לא בסדר אמירתם, אלא בצורה מרוכזת ומתומצתת).

<u>הפגישה הראשונה</u>

1. הפגישה הראשונה עם תוהמי נערכה בנוכחות המלך, שר החצר, עוזר דלימי, * * * * * * * * * * * * * * * * * * *, שני יועצי המלך* * * * * * * * * * * * * . המלך ופמליתו עזבו הפגישה וחזרו אליה כמה פעמים כדי לאפשר לדיין ולתוהמי להשאר ביחידות.

<u>דברי המלך</u>

2. המלך משבח את האומץ של סאדאת בנטילת היזמה האחרונה שלו. ציין היותנו בסירה אחת, לחמנו דיינו ואף אם סאדאת ירצה לעצור התהליך עלינו להמשיך. אילו רק יכולתי לקרב אתכם למאמץ משותף. עלינו לדבר. בעיותיכם אינן בעיותי, אך לנו יש אחריות. סאדאת אמר שהיה שמח אילו דיין היה לוקח המו"מ לידיו. כיוון שדיין טרח ובא עד כאן היום, יש להעריך מאמציו. תהליך השלום צריך להמשך. אני אעזוב אתכם יחד (דיין ותוהמי) לדון על בעיותיכם, בינכם לבין עצמכם.

3. (לאחר שיצא וחזר) שארם א-שייך ונוכחותכם שם זה כמו טרנזיסטור (הערה: איש לא הבין מה הכוונה לטרנזיסטור). ירושלים היא בעית כל המוסלמים. (פונה אל דיין) אתם צריכים שסאדאת יהיה עמכם לצידכם. סוריה לא תוכל לרצות להמשיך להיות בודדה. מצרים וירדן ילכו לבד ללא סוריה. התחילו נא עם שאלותיכם הקטנות בעניני ההסדרים הטריטוריאליים. התחילו נא יחד והתרכזו בבעיות העיקריות של השלום.

<u>דברי דיין</u>

4. מבקש להבהיר איזה סוג שלום אתם רוצים (פונה אל תוהמי). אם הסוג איננו בכלל השלום שלנו זה לא יהיה שלום מבוסס וחזק. מה אתה תוהמי רוצה שאנו נעשה עכשיו? האם אתה רוצה שדרג המתדיינים יהיה נמוך כפי שהוצע על ידכם למיפגש הבא בקהיר?

סודי
ביותר

הם לא יוכלו לקדם את המומנטום לשלום. הם בדרג נמוך מדי - טכנאים.
אני באתי הנה לדעת מה אתה רוצה. לפני בואי הנה הבהרתי את עמדתנו
בדיון ארוך עם בגין. בגין רוצה לדבר עם סאדאת.

5. אף כי הצעותנו עדיין אינן לגמרי מוכנות , הנקודות העיקריות הן:

א. לא מדינה פלשתינאית עצמאית.

ב. לא נסיגה מוחלטת מן הגדה ומעזה.

יהיה שינוי גדול בנושאים דלעיל אך במסגרת האמור בסעיף א' ו-ב.

6. רמת הגולן. בערך אותה גישה כבסיני. השארות האחזויות הישראליות
אשר אוכלוסיותן תוכל לפנות לבתי דין ישראלים בעניני משפט.
בסיני - ממזרח לגידי ולמיתלה אזור מפורז עם סיורים מעורבים עד שנת
2000 ואז ישקל מחדש.

7. אם תצטטו אותי אתנגד אך אתמוך בכך שהטריטוריות המצריות לשעבר יהיו
במאה אחוזים בריבונות מצרית תחת פיקוח האו"מ עד ראס-מוחמד.

8. שארם אל-שיך בפיקוח האו"מ אך נוכל להשאר שם עם התיירים שלנו ומפעלינו
המסחריים. אולי מפעלים משותפים.

9. רמת הגולן. יש לנו בעיות עם אסד. משהו כב"ל יוכל להיות מופעל במקום
צבא - תוכל להיות הפעלת סיורי משטרה מעורבים. עמנו, כל עמנו, אף ילדי,
לא יסכימו לנסיגה של האחזויותינו אפילו פרושו לא-שלום. פשוט איננו יכולים
לאחוז את התיישבויותינו וללכת. סאדאת עצמו הזכיר את הרעיון של שיט חופשי
לאורך חופי ים-סוף בפיקוח האו"מ, דבר שהינו ביסוד הצעתנו לנושא שארם אל-שיך.
האמור לעיל יכול לשמש בסיס למו"מ. אם לא תסכימו יהיה עלינו לשקול מחדש את כל
הענין וכל ההצעות דלעיל יחשבו כאילו לא שימשו לבסיס הצעתנו.

דברי תוהמי

10. איננו רוצים ליצור יותר בעיות מאשר כבר יש לנו. הבה נבדוק האפשרויות.
אתה דיין צריך לבוא עם סגן רה"מ שלכם לקהיר. אני חיכיתי לך כאן כדי לבדוק
היכן אנו עומדים. מכתב הזמנתנו לקהיר איננו מוציא מן הכלל אפשרות של דרג
בכיר יותר. אתם צריכים להציע. אנחנו חושבים שאתה צריך להביא עמך את ידין.
לפני שנתחייב יותר עלינו להמתין לתוצאות ועידת טריפולי. אם לועידת טריפולי
תהיינה תוצאות חיוביות מבחינתנו נוכל לקדם דברים בצורה שונה. אנו רוצים
לסיים את הסכם השלום. אולם גם אם הדברים לא ישתפרו ניקח היוזמה לידינו.
אנו מתכננים הבנה כוללת אך אין אנו רוצים שהדבר ייראה כהסכם שלום נפרד.
הפתרון למדינה הפלשתינאית צריך להתאים לשאיפת ארצות ערב. סאדאת איננו רוצה
לפגוש את בגין בחשאי אלא בגלוי בלבד ובתנאי שתהיינה תוצאות ולכך המועד עדיין
מוקדם.

3/..

סודי ביותר

אנחנו צריכים להפגש, אתה, ידין אני וצוותותינו. אנו צריכים להיפגש בחו"ל ולא בקהיר.
המכתב שנתנו לך צריך לשמש כנייר עבודה. גם אתה דיין הכן נא נייר עבודה. אנו נדון. סאדאת אמר שהאחזויות צריכות לזוז. לא מיד אלא עם תכנית ופצויים מלאים על הכל. אחרת הסכם שלום יהיה חלוקה. סידורים משותפים אינם שלום. שלום אמיתי פרושו שעמנו יחזור לשטחים המשוחררים על נשקו האישי. אם ישראל עדיין מחזיקה בתים על אדמתנו - זה איננו שלום. אנו יכולים לנהל מו"מ על מעמד הפלשתינאים. הבה נדון על פרטי תיירות משותפת, מפעלים משותפים כחלק ממכלול חוזה שלום.

שיחות בארוחת ערב

המלך

11. אתה (לדיין) או אחד מאנשיך, יכולים להפגש בצורה בלתי פורמלית, לפי בחירתך, עם נציג אש"פ בארה"ב - במסיבת קוקטייל או בבית מכר. גם אם אינך מסכים עתה, הרהר בדבר, אל תתן תשובתך עכשיו. * . אינכם יכולים לשבת על כידונים. אתם מוכרחים למצוא דרך לשלום. אתה נראה עצוב ומתוח ואינך כתמול שלשום. אתה מוכרח לעזור לסאדאת להתגבר על הקשיים.

שה"ח

12. אני עצוב כי אינני רואה שום התקדמות בעמדה המצרית. איננו מתקדמים למרות העובדה שמה שאני מציע הם כבר שינויים גדולים בעמדתנו. אני אדם ישר, אינני יכול לראות שום התקדמות עם אסד או אפילו עם חוסיין עכשיו. * * * * * * *. הוא מפחד להרטיב את אצבעותיו. הוא לא יזוז בלי אסד. הלואי והצדק היה אתך כאשר אתה אומר שחוסיין יצטרף בסופו של דבר לסאדאת, אני אינני מאמין בכך. אנחנו לא נפגוש שום נציגים של אש"פ - הם רוצחים. אני לא אפגש אתם בשום מקום - דבר זה צריך להיות ברשר לגמרי.
היתה הצעה להציב נציגנו ההדדיים בשגרירויות האמריקאיות בכל אחת ממדינותינו. מה תהיינה משימותיהם? האם גם הם ידונו במשא ומתן לשלום? מה נסכם עתה? אני ממהר מאד וקויתי לצאת הביתה עוד בבוקר. הדבר תלוי בתוהמי, באם רצונו לראותני בפגישה נוספת.

תוהמי

13. (לשה"ח) מדוע אתה כל כך כועס מאז שנפגשנו. הבה נשוחח בצורה ידידותית. עלינו להיפגש שוב לפני צאתך ועליך לתת לי נייר עבודה שיכיל הנקודות שעליהן הצבעת הערב ואני אקרא לך נייר שקבלתי היום מהנשיא סאדאת.
נוכל לשוחח על ההאחזויות בחסות האו"ם. אנו צריכים לוח זמנים מוסכם לכל הסדורים. מציע להיפגש שנית בבוקר.

4/..

סודי ביותר

פגישה שניה בין שה"ח ותוהמי בלבד

שה"ח מקריא לתוהמי את הנייר שכתב בין שתי הפגישות.

תוהאמי

14. ההצעה להשארת ההאחזויות לאחר הנסיגה הצבאית היא למעשה הפרה של החוק הבינלאומי. הם יכולים להשאר תקופה מסויימת, אך עשרים שנים הם זמן רב מדי. אנו צריכים לטפל בגבולות ריבוניים והאחזויות יהפכו את האזור לבינלאומי. יכול להיות אזור מפורז. אבל פטרולים משותפים לא יובילו (?) למסגרת ריבונית. כל הסדורים של סמכות משפטית, דגלי מצרים והאו"מ, אפשרות של סמכות משפטית מעורבת, צריכים להראות אך ורק בהקשר של תקופת מעבר מקוצרת, כלומר כשנה אחת. אזור שארם-ראס מוחמד הוא גדול מדי.

15. אל תשווה את הגולן לסיני, כל ארץ צריכה להיות מוזכרת בנפרד, והגולן לא צריך להופיע בנייר העבודה שלך. אחרי העדכה של רצועת שארם-אל-שיך והחוף, אנו נבטיח חופש שיט מוחלט. נוכל להיות שותפים לפרויקטים בשארם כמו תיירות חופשית, אבל לא יהיו לכם זכויות פיתוח בלעדיות. נוכל לשתף פעולה בהשקעות משותפות ובסיונות כלכליים. נעבד הצעות הולמות. נוכל להרשות יוזמות דייג שלכם על בסיס חצי-חצי. אל הישובים שלכם יצטרכו לעבור בהדרגה למקום אחר. חוזה השלום לא ישבר בנקודות אלה.

16. שדר סאדאת. כאשר חכיתי להגעתך, סאדאת שלח לי שדר ובו הרעיונות הבאים:

א. שיחותינו תתקיימנה ברוח של הסדר כללי ולא הסדר בילטרליץ

ב. עלינו לנסות לדון בכל הבעיות הקשות.

ג. דגש עקרי יושם על מעמד השטחים הכבושים.

ד. הדגש על מעמד העם הפלשתינאי (עד כאן שדר סאדאת).

17. איזה סוג של ערבויות הנך דורש, מאיזה טיפוס, בינלאומיות או אחרות. לאיזה סוג של סידורים בילטרליים ובאיזו קונספציה כאשר מדובר בבטחון שלכם. עלינו לדון בפרטי ההצעות הבילטרליות והציפיות הכרוכות בהן. דיון זה ניתן לעשות או בשגארה"ב בכל אחת ממדינותינו או בין שנינו בלבד. אם הדיונים ייערכו בשתי המדינות בין נציגינו, יהיה בכך משום ש"פ בינינו. אינני מתנגד שהאמריקנים ידעו על הפגישה ועל תכנה.

אתה תשמע מאתנו, נוכל להפגש שנית כאן לדון בהצעות הנגד הקונקרטיות לנייר שלכם.

18. הזכרתי את בואו של ידין אתך לקהיר היום ושה"ח שלנו בינתיים מונה רק בפועל ואין ברצוננו להחליפו כעת כיון שאיננו מעונינים שיעזוב את תפקידו לאחר התפטרות פהמי וריאד. לפיכך אם אהיה שליחו הבכיר של סאדאת לשיחות אבקש שליח רשמי בדרג מקביל, דהיינו סגן רה"מ. אבשינו לא יבינו אם אפגש אתך בלבד, וראלי ייפגש. זהו נימוק פורמלי נוסף להזמנת ידין. אולם יהיה זה אתך שנגיע לשלום.

5/..

סודי
ביותר

דיין

19. תקופת ההסדרים לאזורים בפיקוח האו"ם תוכל לבוא לדיון מחודש לאחר פרק זמן. אפשר להכניס משטרה מצרית לאזור.

20. מדוע לא יוכלו ישראלים לבוא לשארם-אל-שיך, כתיירים או לעסקים, לאחר שישראל תפנה את כוחותיה ואת מתקניה הצבאיים. יהיה זה אבסורדי להפקיר את רכוש המלונות שם. אפשר יהיה לנהל רכוש זה באמצעות חברות בינלאומיות כגון הילטון למשל. זו שאלה פסיכולוגית, המלחמה תמה. הדבר נעשה במקומות אחרים, מדוע לא במצרים.

21. עלינו להציע הצעות קונקרטיות. עלינו להמשיך בשארם בגלל המעבר בים.

22. האמריקנים יודעים על פגישתנו כאן. האם נוכל למסור להם על תוכן השיחות. היכן תרצו שנקיים את קשרינו בעתיד, כאן או בארה"ב? עלי לחזור ולומר (כאן הצטרף המלך לשיחה) שאני מקווה שאטעה אך חוסיין לא יצטרף ללא סוריה. בעזור לכם (למלך) תוכלו לסמוך על תמיכתנו בהמשך המומנטום לשלום. (לתוהאמי) עלינו לשמוע מכם. הכדור בידיכם. העברנו לכם את השקפותינו. אם תרצו בכך נוכל להמשיך את הקשר באמצעות צנור המלך או ר' המוסד.

המלך

23. כאשר הצענו את השתתפות ידין בשיחות קהיר יחד אתך, עשינו זאת כדי שמול תוהאמי ימצא נציג בדרג מקביל. אם אתה כלבד תפגש בפומבי עם תוהאמי יתפטר שה"ח בפועל, וזה לא יהיה לטובת הענין. בעת הזאת, לא אפגש עם קארטר כעת דחיתי את נסיעתי לרגל ההתפתחות במז"ת. נוכחותי בארה"ב כעת עשויה להתפרש שלא כהלכה וברצוני להיות קרוב לארועים.

השאלה הינה כיום מדינות ערב המתונות נגד הרדיקליות. אתם עומדים עמנו בזאת ואנו מודים לכם על העזרה שהנכם מושיטים לנו. המומנטום לשלום כעת הינו בתוך לתהפוכות.

אם תביאו את חוסיין להצטרף לסאדאת, שתי אלה יחתמו עמכם ללא סוריה. החלטות של ועידות פסגה ערביות שונו כבר בעבר (בהקשר לפלשתינאים) נוכל לשנות גם את החלטות פסגת ראבאט. דרוש לנו זמן לכך. הבה נחתור לכך. אש"פ הוא הסרטן שבקרבנו. גורלם איננו נוגע לי כלל ועיקר(הנל ציטוט מדויק מדברי המלך) על שניכם להתגבר על זוטות כגון שארם. המטרה הסופית הינה שלום. אשמח לארח אתכם שנית בצל קורתי. ביתי ביתכם (בקומו לסיים הפגישה) עלינו להגיע לתוצאות כלשהן. אני מבקש ש*** יהיה השגריר הישראלי הראשון בארצי. אשמח לקבל את רה"מ כאן ב-18 דנא.